

ULKOPOLIITTINEN INSTITUUTTI
UTRIKESPOLITISKA INSTITUTET
THE FINNISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

**ULKOPOLIITTISEN INSTITUUTIN TOIMINTA – JA
TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2017 - 2020**

1. Viraston tehtävä ja toiminnan yleiset tavoitteet

Ulkopoliittinen instituutti (Upi) on eduskunnan yhteydessä toimiva riippumaton julkinen tutkimuslaitos, joka tuottaa poliittisessa päätöksenteossa hyödylliseksi koettua korkeatasoista tutkimusta sekä innovatiivisia ratkaisumalleja kansainväliseen politiikkaan ja Euroopan unioniin liittyvistä kysymyksistä. Instituutin työ syventää julkista keskustelua ja on tiedeyhteisön kannalta hyödyllistä. Vaikuttavuuden ja lisäarvon tuottamisen kannalta on keskeistä, että instituutin tutkimus täyttää kansainväliset laatukriteerit ja tuloksista viestitään tehokkaasti eri kohderyhmille.

Instituutin tavoitteena on yhdistää akateeminen ja politiikkarelevantti tutkimus. Instituutilla on vahva analyttinen osaaminen valikoiduilla tutkimusaloilla, joilla on erityistä merkitystä Suomelle ja Euroopan unionille.

Upin tutkimusohjelma laaditaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan uusimman ohjelmakauden käynnistyttyä vuoden 2017 alussa. Sen toteuttamistapana on kolmen tutkimusohjelman rakenne. Niiden aiheina ovat Euroopan unioni, erityisesti sen ulkosuhteiden, poliittisen järjestelmän ja suurten kehityslinjojen tutkimus; Euroopan unionin itäinen naapurusto ja Venäjä sekä globaali turvallisuus. Upin toimintaa viimeksi kuluneella ohjelmakaudella (2014-16) arvioidaan instituutin kansainvälisen tieteellisen neuvoston vuonna 2017 suorittamassa tieteellisessä arvioinnissa.

Tutkimusohjelmien rinnalle instituutti on käynnistänyt pienen määrän tutkimusohjelmat poikkileikkaavia projekteja, joista yksi liittyy erityisesti Suomen ulkopoliittikan tutkimukseen. Tutkimusohjelmaan voidaan myös kesken ohjelmakauden resursseja uudelleen kohdentamalla liittää pienempiä tutkimushankkeita uusista aiheista, mikäli erityistä tarvetta siihen ilmenee. Tutkimuksensa vahvistamiseksi instituutti hakee ulkopuolista tutkimusrahoitusta kotimaisista ja ulkomaisista tutkimusrahoituslähteistä. Ulkoisen rahoituksen tasoa on kyetty kasvattamaan vähitellen ja samaa linjaa pyritään jatkamaan edelleen käsillä olevan suunnittelukauden aikana.

2. Toimintaympäristön muutokset

Globaalin politiikan ja talouden muutostrendit vaikuttavat Suomen kansainväliseen toimintaympäristöön. Globalisaatio muokkaa valtarakenteita ja tuottaa uudenlaisia keskinäisriippuvuuksia. Laajentuvan globaaliagendan hallitsemiseksi tarvittavien instituutioiden rooli on hauras. Vahvistuva globaali kilpailu arvoista vaikeuttaa toimivan hallintajärjestelmän luomista.

Valtioiden välisen valta-asetelman muutos on osa globaalia kehitystä: vahvojen valtioiden määrä kasvaa ja valtajärjestelmän maantieteellinen painopiste on yhtäältä siirtynyt pois Euroopasta Aasian ja Tyynenmeren alueelle. Toisaalta Venäjän omaksuma autoritäärin poliittinen järjestelmä ja siihen nojaava suurvaltapoliittikka tuottaa vahvistuvan jakolinjan Eurooppaan. Jakolinja heijastelee myös liberaalin maailmanjärjestyksen globaalia murrosta, jonka vaikutukset heijastuvat valtioiden sisälle kansalaisyhteiskuntiin niin Euroopassa kuin Yhdysvalloissa. Seurauksena on yleisen mielipiteen polarisoituminen ja poliittisten ääriliikkeiden vahvistuminen. Myös Euroopan unionin toimintaedellytykset heikkenevät yhtä hyvin vaikeutuvan kansainvälisen toimintaympäristön kuin vahvistuvien sisäisten jakolinjojen takia.

Poliittisten ongelmien kärjistyminen Lähi-idässä ja Pohjois-Afrikassa sekä erityisesti Syyrian sisällissota ja ISIL-järjestön toiminta Syyriassa ja Irakissa ovat synnyttäneet Eurooppaan kohdistuvan jatkuva pakolaisaallon, joka horjuttaa entisestään EU:n yhtenäisyyttä sekä sen vapaan liikkuvuuden periaatetta ja sisäistä turvallisuutta.

Ulkopoliittisen instituutin tutkimusohjelmassa globaalien trendien jäsentely yhdistyy alueellisen poliittisen ja taloudellisen toimintaympäristön tutkimukseen. Kaikki tutkimus on viime kädessä palautettavissa Suomea ja sen lähiympäristöä sekä Euroopan unionia koskevien muutostrendien arviointiin.

Kolmivuotiskaudelle 2017 - 19 luodun kolmen tutkimusohjelman rakenteen on jo aiemmin havaittu palvelleell hyvin Upin yleisiä päämääriä. Upin yleisen tutkimusohjelman mielekäs jäsentely ja tutkimustyön johdettavuus toimivat johtotähtinä tutkimusohjelmaa organisoitaessa. Globaalin turvallisuuden tutkimusohjelmassa laajamittaisia keskinäisriippuvuuksia ja globaaleja virtoja tarkastellaan suurvaltapoliittisten valtarakenteiden ja globaalien hallintajärjestelmien rinnalla. Vuodesta 2013 alkaen USA:n globaalia taloudellista ja poliittista roolia koskeva tutkimus on eriytynyt ohjelmasta omaksi kokonaisuudekseen sille myönnetyn vahvan ja pidempiaikaisen ulkopuolisen rahoituksen (Jane ja Aatos Erkon säätiö) turvin. USA:n ulkopoliittikan ja globaalin roolin tuntemusta syvennetään tutkimuksen, tutkijanvaihto-ohjelman ja kansainvälisen verkostoitumisen avulla. Samalla instituutin Kiina-asiantuntemusta kehitetään ja syvennetään edelleen. Arktisen politiikan tutkimus on kolmas alueellinen tutkimusteema, jonka puitteissa Globaalin turvallisuuden tutkimusohjelma profiloituu kansainvälisesti. Kunkin mainitun teeman puitteissa Upiin luodaan tutkimus- ja asiantuntijapäätömaa yhä tiiviimmässä kansainvälisessä vuorovaikutuksessa alan keskeisten kansainvälisten tutkimuslaitosten kanssa.

Globaali muutos ja keskinäisriippuvuudet korostuvat myös Upin EU-tutkimusohjelmassa, jossa EU:ta lähestytään aiempaa vahvemmin laajemmassa globaalissa kontekstissa. EU:n ulkosuhteiden poliittisen dynamiikan ja hallinnon ohella tutkitaan globaalin valta-asetelman muutoksen vaikutuksia unionin ja sen keskeisten jäsenmaiden politiikkaan. Tästä näkökulmasta lähestytään myös unionin suuria kehitystrendejä sekä sen sisäisen poliittisen järjestelmän kehitystä. Unionin ulkosuhdetutkimuksen painopistealueet, unionin suhteet Venäjään ja itäisen kumppanuuden maihin samoin kuin eteläisiin naapureihin ja Lähi-itään muodostavat yhtymäkohdan suhteessa Upin kahteen muuhun tutkimusohjelmaan. Turkin poliittinen kehitys, ulkopoliittikka ja suhde EU:hun kuuluu ohjelman keskeisiin aiheisiin. Ohjelmat yhdistäviin teemoihin lukeutuu myös unionin turvallisuus- ja puolustuspolitiikka, jonka kehitystä arvioidaan laajemmassa eurooppalaisessa kontekstissa. Pohjoismaista yhteistyötä ja vuorovaikutusta tarkastellaan yhtä hyvin EU:n puitteissa kuin yleisemminkin.

EU:n itäisen naapuruston ja Venäjän tutkimus lähestyy yhtäältä aluetta laajemmassa kontekstissa mutta kartoittaa toisaalta tiiviisti Venäjän sisäisestä politiikasta ja hallinnosta ponnistavien kehityskulkujen vaikutuksia maan ulkopoliittikkaan ja alueelliseen rooliin. Venäjän ulko- ja turvallisuuspolitiikka, ja siinä vahvistuvan geopoliittisen ulottuvuuden heijastuminen Venäjän globaaliin ja alueelliseen politiikkaan sekä suhteeseen Euroopan unionin, painottuu tutkimusaiheena tulevana vuosina.

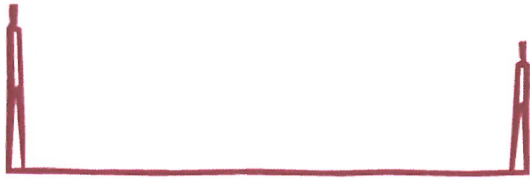
Venäjän ja EU:n yhteisten naapurien, Ukrainan, Georgian, Valko-Venäjän ja Moldovan poliittinen kehitys on ollut epäjohtamukaista ja heikosti ennakoitavaa. Alueen poliittinen kehitys ja siihen vaikuttavat tekijät, samoin kuin alueen suhde sekä EU:hun että Venäjään, muodostaa erään Upin tutkimuksen painopistealueista, joilla instituutti pyrkii profiloitumaan myös kansainvälisesti mm. kilpailtua kansainvälistä tutkimusrahoitusta hankkimalla ja vahvistamalla kansainvälistä näkyvyyttään muutoin.

Toimintaympäristön kokonaisvaltainen murros luo haasteita Upin tutkimustoiminnalle. Tutkijoilta edellytetään kykyä akateemisen perustutkimuksen ja soveltavan tutkimuksen harjoittamiseen samanaikaisesti. Poliitiikan ja talouden korostuneet keskinäisriippuvuudet puolestaan edellyttävät kykyä operoida monitieteisten lähestymistapojen kanssa. Nopeat muutokset toimintaympäristössä vaativat tutkimusohjelmalta joustavuutta ja mahdollisuutta ottaa pikaisesti haltuun uusia teemoja. Mainittuihin haasteisiin vastaamiseksi Upin on kyettävä hankkimaan kansainvälisesti ansioituneita ja kokeneita ammattitutkijoita, joilla on hyvät verkostot ja jotka ovat uskottavia hakijoita ulkopuolisia tutkimusvaroja koskevassa kilpailussa. Lisäksi instituutin pitää vahvistaa tutkimus- ja tutkijanvaihtoyhteistyötä niin kotimaisten kuin kansainvälisten kumppanien kanssa.

3. Toiminnan kehittämisen painopisteet

- Upin toiminnan perustana on akateemiset laatuvaatimukset täyttävä tieteellinen tutkimus
- Strategisia kumppanuuksia rakennetaan alan johtavien tutkimuslaitosten kanssa Suomessa ja kansainvälisesti
- Ulkopoliittinen instituutti reagoi joustavasti, ennakoivasti ja tehokkaasti eri sidosryhmien ja kansalaisyhteiskunnan tiedontarpeisiin
- Ulkopoliittinen instituutti kasvattaa osaamistaan ja rahoituspohjaansa solmimalla tutkimussopimuksia sekä toimimalla aktiivisesti tutkijavaihdon ja –vierailujen puitteissa
- Ulkopoliittisen instituutin työkuultuuri on kansainvälinen, avoin, innovatiivinen ja kannustava
- Tiedonvälittämisen ja viestinnän keinovalikoimaa sekä vaikuttavuutta kehitetään edelleen ottaen huomioon tutkimusyhteisö, poliittiset päätöksentekijät ja kansalaiskeskustelu

4. Resurssit

4.1 Talousarviomääräraha ja muu rahoitus

Ulkopoliittisen instituutin toiminnan perusrahoitukseen on varattu n. 3,4 M euron nettomääräraha valtion talousarvion eduskunnan pääluokkaan, jonka lisäksi toimintaa rahoitetaan joiltakin osin myös valtion talousarvion ulkopuolisista rahoituslähteistä. Aikaisemmilta vuosilta säästynyttä talousarviorahaa (ns. siirtyvää erää) Upilla on edelleen kertaluontoisesti käytettävänä.

Yleisen taloustilanteen ja tiukan määrärahatilanteen huomioiden, nykyiselle kolmivuotiselle ohjelmakaudelle (2017 - 2019) ja TTS - suunnittelukaudelle on tavoitteena pitää talousarviorahoitteinen tutkijapaikkamäärä nykyisellä tasolla (18 paikkaa).

Instituutin tavoitteena ohjelmakaudelle 2017 – 2019 on edelleen osallistua kansainvälisiin ja kansallisiin rahoitushakuihin sekä yksin että osana laajempia tutkimuskonsortioita. Upin hallituksen hyväksymän ulkoisen rahoituksen strategian mukaisesti pyritään vuosittain olemaan mukana yhdessä tai kahdessa laajemmassa monivuotisessa hankkeessa, josta vähintään yksi nojaisi vahvasti kansainväliseen rahoituslähteeseen ja yhteistyöhön. Näiden lisäksi Upissa toteutetaan pienempiä, maksimissaan vuoden kestäviä hankkeita, joissa rahoituslähteenä on yleensä joku kansallinen taho (esim. säätiörahoitus tai muu kilpailtu tutkimusrahoitus). Näiden lisäksi tavoitteena on, että Upissa olisi jatkuvasti käynnissä vähintään yksi Suomen akatemian rahoittama hanke. Rahoitusta pyritään hakemaan suunnitelmallisesti ottamalla huomioon tutkimushankkeiden sisällöllisten teemojen lisäksi myös Upin toimitilojen ja hallinnollisen kapasiteetin asettamat rajat.

4.1.1 Siirtyvä erä

Aikaisempien vuosien ylijäämistä koostuva siirtyvä erä tulee vuoden 2017 alussa kasvamaan hieman, ollen n. 425 000 euroa. Siirtyvän erän kasvu johtui pääasiallisesti kertaluontoisista palkkakulusäästöistä. Kun kaikki 18 tutkijanpaikkaa ovat täytettyinä, on alijäämän vuosittainen laskennallinen määrä noin 60 000 - 70 000 euroa, joka tarkoittaisi siirtyvän erän vähenemistä suunnittelukauden loppua kohden. Siirtyvän erän tasoon vaikuttavat kuitenkin mm. virkavapaudet sekä kertaluonteiset investoinnit - niiden yhteisvaikutus usein vuorottain vähentää ja kasvattaa siirtyvän erän määrää eri vuosina.

4.1.2 Maksullisen toiminnan tulot ja ulkoinen hankerahoitus

Upilla on maksullista toimintaa n. 60 000 euron edestä, joka koostuu pääasiassa julkaisutuloista. Vuosittain on tuloutettu myös n. 35 000 euroa muita tuloja, jotka syntyvät pääasiassa tieteellisten konferenssien kutsujatahojen korvaamista matkakuluista.

Hankerahoituksen arvioitu osuus kaikista tuloista on n. 550 000 - 600 000 vuosille 2017 - 2018 ja 450 000 vuodelle 2019. Jane ja Aatos Erkon säätiön tuella rahoitettu Yhdysvaltain politiikan tutkimukseen keskittyvä hanke jatkuu vuoden 2018 loppuun. Sen myötä ulkoisen rahoituksen tason voi odottaa vielä kaksi vuotta olevan varsin korkealla tasolla.

Vuonna 2016 Upissa on käynnissä myös niin ikään vuoteen 2018 ulottuva, Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittista toimintaympäristöä käsittelevä hanke, jonka rahoittajana on Valtioneuvoston kanslia. Pitempiaikaisista hankkeista mainitsemisen arvoinen on myös Upin koordinoima, pohjoismaisten Ulkopoliittisten instituuttien tutkijavaihto-ohjelma vuosille 2016 – 2018, jota rahoittaa Pohjoismaiden ministerineuvosto.

Ulkoisen rahoituksen monivuotisia hankkeita varten rekrytoidaan pääsääntöisesti talon ulkopuolelta projektitutkijoita, jotka saavat koko palkkansa hankkeesta. Sivulla 7 olevassa määrärahalaskelmassa on eri vuosille jaksettujen tulojen lisäksi ulkoisen rahoituksen menopuolelle otettu huomioon tutkijoiden palkkamenot ja muut rahoittajien hyväksymät suorat kulut kuten matkakulut.

4.1.3 Muut muutokset tuloissa ja menoissa

Kilpailukyky sopimukseen kuuluva lomarahojen leikkaaminen 30 %:lla näkyy tältä osin sekä määrärahojen että menojen vähentymisenä – VES/TES korotuksia ei ole tiedossa. Palkkojen aikaisempiin VES / TES – korotuksiin vuosilta 2015 - 2016 ei saatu suoraa kompensatiota valtion talousarviosta, mutta ne rahoitetaan vuosien 2017-2018 osalta kaikkia valtion virastoja koskevalla väliaikaisella eläkemaksun alentamisella (vaikutus n. 26 000 euroa). Vuodesta 2019 alkaen kustannukset jonkin verran nousevat eläkemaksun alennuksen poistuessa.

Upi muuttaa uusiin toimitiloihin vuoden 2017 lopussa, mikä aiheuttaa kertaluonteisia kuluja n. 80 000 euroa liittyen muuttoon, tilasuunnitteluun sekä uusiin kalusteisiin. Varsinaiset vuokratulot eivät uusien toimitilojen myötä kasva, vaan vuokrataso on neuvoteltu nykyisten tilojen tasolle. Muuttoon liittyvät kertaluonteiset kulut pyritään pääasiassa rahoittamaan Upin siirtyvällä määrärahalla.

Upin hankinnoissa on käytetty valtion mittakaavaetuja hyväksi ja taloudellisuutta on muutenkin pyritty edelleen parantamaan – tämä on osittain myös varautumista yleisen hintatason nousuun suunnittelukaudella.

4.2 Määrärahalaskelma

Vuosien 2017 – 2020 bruttomenojen tasoon vaikuttaa vahvasti edelleen täytettyjen tutkijapaikkojen määrä ja ulkoisen rahoituksen määrän vuosittainen vaihtelu – toiminnan muiden perusmenojen pysyessä suhteellisen muuttumattomina. Vuoden 2017 talousarvioon myönnetty 3 398 000 euron määrärahan nettomäärän taso yhdessä siirtyvän erän kanssa riittänee viraston toiminnan perusrahoitukseen suunnittelukaudelle 2017 - 2020.

Alla on suunnittelukauden 2017 - 2020 määrärahalaskelma vuoden 2017 hintatasossa:

Ulkopoliittisen instituutin tulot ja menot 2015-2020	2015 Tilinpäätös	2016 Tot.ennuste	2017 TAE	2018 TTS	2019 TTS	2020 TTS
Toimintamenot						
Palkkamenot	2 781 863	2 685 000	2 708 000	2 730 000	2 680 000	2 700 000
Muut toimintamenot	1 370 910	1 375 000	1 340 000	1 340 000	1 320 000	1 320 000
Bruttomenot	4 152 772	4 060 000	4 048 000	4 070 000	4 000 000	4 020 000
Bruttotulot	693 839	695 000	650 000	620 000	550 000	550 000
Siirtyvä erää jäljellä vuoden alussa	459 552	383 619	425 000	383 000	341 000	269 000
Nettomenot	3 458 933	3 365 000	3 398 000	3 450 000	3 450 000	3 470 000
Arvonlisäveromenot (21.30.29)	201 300	200 000	210 000	210 000	210 000	210 000
Netto- ja alv-menot yhteensä	3 660 232	3 565 000	3 608 000	3 660 000	3 660 000	3 680 000

4.3 Henkilöstö

Instituutilla on suunnittelukauden alussa käytössään talousarviorahalla palkattua henkilöstöä yhteensä 38 henkilötyövuotta, joista tutkimukseen kohdentuu n. 21 henkilötyövuotta (18 tutkijaa + 3 ohjelmajohtajaa). Upissa työskentelee tutkijoiden lisäksi hallintohenkilöstöä, tutkimuksen tukihenkilöstöä, viestintä – ja informaatioalan henkilöstöä sekä henkilöitä, jotka ovat vastuussa seminaarien järjestelyistä. Nykyisen määrärahan puitteissa mahdollisuuksia muun henkilöstön lisäämiseen ei ole, mutta varsinkin seminaarien järjestämiseen ja viestintään liittyvät tehtävät ovat jatkuvasti lisääntyneet sitä mukaa kun Upin koko ja merkitys tiedontuottajana on kasvanut.

Tutkijoiden palkkataso ei ole kaikilta osiltaan kilpailukykyinen verrattuna muihin tutkimuslaitoksiin Suomessa ja ulkomailla. Nykyisessä määrärahatilanteessa palkkojen nostaminen ilman lisämäärärahaa ei ole mahdollista ilman, että sillä olisi vaikutuksia tutkijapaikkojen määrään.

Vuoden 2017 talousarviossa tavoitteena oli 18 tutkijanpaikan rahoittaminen talousarviorahalla ja sama määrä on asetettu htv - tavoitteeksi tutkijoiden osalta myös vuosille 2018 - 2020. Upin muun henkilökunnan määrä pidetään suunnittelukaudella ennallaan.

ULKOPOLIITTINEN INSTITUUTTI
UTRIKESPOLITISKA INSTITUTET
THE FINNISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

Ulkopoliittisen instituutin henkilötyövuodet vuosina 2015-2020	2015 Toteuma	2016 Toteuma	2017 Arvio	2018 TTS	2019 TTS	2020 TTS
HTV-määrä talousarviorahoituksella	40,13	39,21	38	38	38	38
HTV-määrä ulkopuolisella rahoituksella	5,74	5,14	5,00	5,00	4,50	4,50
Yhteensä	45,86	44,35	43,00	43,00	42,50	42,50

Helsingissä 17.1.2017

Teija Tiilikainen
Johtaja

Helena Lehtovirta
Hallintojohtaja